

Till Arkivnämnden

Förslag, tillägg till arkivreglementena avseende elektroniska handlingar

Den tekniska utvecklingen kombinerad med förändringarna i arbetssätt i Västra Götalandsregionen och Göteborgs stad gör det angeläget att förtydliga bestämmelserna avseende elektroniska handlingar i respektive arkivreglemente.

FÖRSLAG TILL BESLUT

I Arkivnämnden:

Regionfullmäktige Västra Götalandsregionen och Göteborgs kommunfullmäktige förslås godkänna Regionarkivets förslag till tillägg i 10 § Arkivreglemente för Västra Götalandsregionen respektive Arkivreglemente för Göteborgs stad

REGIONARKIVET

Bo Thalén
förvaltningschef/regionarkivarie

Inger Johansson
verksamhetscontroller

Tillägg till arkivreglementena 10 § avseende elektroniska handlingar

BAKGRUND

Den grundlagsstadgade offentlighetsprincipen syftar till att främja ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning och innebär att samhällsorganens verksamhet skall bedrivas under allmän insyn och kontroll. Till offentlighetsprincipen hör reglerna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om allmänna handlingars offentlighet. Dessa regler avses garantera rättssäkerheten samt effektiviteten i förvaltningen och folkstyret.

Informationsbehandling med IT är av strategisk betydelse för Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen och gör en snabb ärendehandläggning möjlig. Detta befordrar normalt en rättssäker behandling av medborgarna. Införandet av IT-system har emellertid fört med sig en oavsiktlig förskjutning i synen på vad som skall bevaras eller gallras och hur det bör ske. Medan pappersbaserade handlingar (analog information) registreras, bevaras och tillhandahålls i enlighet med gällande rätt förekommer det att digitalt representerad information uppfattas ha ett mindre värde eller en annan status. Informationen blir därför inte hanterad enligt gällande regler. I praktiken riskerar dessa brister att leda till informationsförluster och rättsförluster för såväl medborgare som det allmänna.

I många fall har den tekniska miljön, som inledningsvis varit lämpligt utformad, till följd av den snabba utvecklingen blivit föråldrad och kommit att utgöra hinder för att data skall kunna bevaras och göras tillgängliga. När ett system skall ersättas av ett nytt, uppbyggt på ett delvis annat sätt, kan lagrade data i många fall inte flyttas från den gamla till den nya miljön, i varje fall inte på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt.

Till följd härav har det blivit vanligt förekommande

att IT-systemens funktioner för att registrera och bevara inkomna eller upprättade handlingar är bristfälligt utformade,

att data raderas automatiserat eller vid uppdateringar utan stöd i regelverket,

att systemen saknar funktioner för att föra över informationen till nya miljöer,

att system läggs ner utan att lagrad data bevaras och

att data skrivs ut på papper samtidigt som den elektroniskt lagrade informationen raderas så möjligheten går förlorad att behandla informationen automatiserat och onödiga pappersmängder skapas.

Detta har lett till oavsiktlig gallring, d v s informationsförluster som saknar stöd i gallringsbeslut.

För att stadens/Regionens och medborgarnas grundläggande intressen ska tillgodoses måste förvaltningarna och bolagen kunna ta hand om sitt digitala material och säkerställa att det finns tillgängligt i digital form.

Samtidigt är det angeläget att uppmärksamma att personuppgiftslagen (PuL) utgår ifrån att uppgifter inte behandlas under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen - vilket inte hindrar att allmänna handlingar arkiveras eller att arkivmaterial tas om hand av en arkivmyndighet.

TEXT, TILLÄGG TILL 10 §

Bevarande av elektroniska handlingar

Arkivmyndigheten skall tillse att myndigheterna utformar sina IT-miljöer på sådant sätt att offentlighetsprincipen tillgodoses samt att systemen på ett effektivt sätt stöder dels gallring, dels avställning och arkivering av data som skall bevaras för framtiden.

De IT-system som används skall ha funktioner som gör det möjligt att på ett enkelt sätt överlämna informationen till arkivmyndigheten. Funktionerna skall vara flexibla och så medge att data selekteras enligt olika principer. Funktionerna skall finnas med redan när kraven formuleras och ingå i levererade system, inte utgöra framtida tillägg, vilket även är en förutsättning för att uppfylla intention i personuppgiftslagen att uppgifter inte lämnas kvar under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

För att uppfylla kraven på redovisning enligt 7 § skall myndigheternas system vara processbaserat redovisade i en elektronisk dokumenthanteringsplan med MoReq, Model Requirements for the Management of Electronic Records, som standard.

Leverans och tillgängliggörande

Elektroniska handlingar skall levereras till arkivmyndigheten i enlighet med dokumenthanteringsplan eller efter överenskommelse, vilken kan ha tillkommit på initiativ av arkivbildaren eller av arkivmyndigheten. Gällande leveransspecifikation skall följas i tillämpliga delar. Systemen skall vara så utformade att de elektroniska handlingarna utan svårighet kan avställas och levereras. De format som används skall vara baserade på godkända arkivstandarder eller etablerade internationella standarder som ISO. Dataleveransen skall kunna tas emot utan omfattande insatser i form av programmering och olika former av konverteringar. Bestämmelserna gäller oberoende av om myndigheten utför informationsbehandlingen i egen regi eller genom externa leverantörer.

Från större system skall regelbundna avställningar ske. Arkivbildande myndighet och arkivmyndigheten skall ha regelbundna kontakter om avställningar och förutsätts komma överens om lämpliga intervall för avställningarna.

Den myndighet som skapat informationen skall i enlighet med 5 och 13 §§ svara för de kostnader som kan uppkomma i samband med leverans till arkivmyndigheten.

Detta gäller även om extern leverantör skulle kräva ersättning för arbete t ex programmering eller konvertering vid leverans. Om den arkivbildande myndigheten har upphört svarar i enlighet med 5 § kommunstyrelsen/regionstyrelsen för ersättningen.

När leveransen godkänts med avseende på kvalitet och teknik skall arkivmyndigheten hålla den elektroniska informationen tillgänglig i enlighet med reglerna i 2 kap TF och Arkivlagen med beaktande av personuppgiftslagen och eventuell annan för särskilt material relevant lagstiftning.

I samband med systembyte eller andra väsentliga förändringar skall samråd enligt 14 § ske med arkivmyndigheten och om så bedöms nödvändigt kan arkivmyndigheten besluta att data skall avställas och levereras. Arkivmyndigheten har rätt att ta initiativ till samråd.